



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 126/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. februára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť J. B., zastúpeného advokátkou JUDr. Ľudmilou Raffáčovou, Mäsiarska 4, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 9 Co 183/2013-860 z 8. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2013 osobne doručená sťažnosť J. B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom

Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 183/2013-860 z 8. októbra 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že «Sťažovateľ je navrhovateľom v súdnom konaní vedenom pred Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 15C/33/2010 proti odporcovi T., T. (ďalej len ako „odporca“) v právnej veci o určenie neplatnosti výpovede a náhradu mzdy.

Sťažovateľ podal dňa 24. 7. 2000 žalobu na Okresný súd Trnava proti odporcovi S. T., ktorý bol zamestnávateľom sťažovateľa od 1. 8. 1977 na základe písomnej pracovnej zmluvy naposledy na pozícii riaditeľ vnútornej organizačnej jednotky S., T. Výpoveď zo strany zamestnávateľa bola daná sťažovateľovi na pracovisku dňa 21. 2. 2000 podľa § 46 ods. 1 písm. c) v tom čase platného a účinného Zákonníka práce.

...

Čiastočným rozsudkom sp. zn. 15C/33/2000-472 zo dňa 17. 3. 2006 Okresný súd Trnava určil, že výpoveď daná sťažovateľovi listom zo dňa 15. 2. 2000 je neplatná. O odvolaní odporcu Krajský súd v Trnave rozhodol rozsudkom sp. zn. 11Co/163/2006-506 zo dňa 22. 11. 2006 tak že výrok rozhodnutia prvostupňového súdu zmenil a určil, že výpoveď daná sťažovateľovi daná predchodkyňou odporcu podľa § 46 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení dňa 21. februára 2000 je neplatná. Výrok o určení výpovede danej predchodcom odporcu sťažovateľovi za neplatnú nadobudol právoplatnosť dňa 12. 3. 2007.

...

Okresný súd Trnava rozsudkom sp. zn. 15C/33/2000-575 zo dňa 19. 6. 2008 rozhodol tak, že odporca je povinný zaplatiť sťažovateľovi sumu 52.291,03 EUR (1.575.319,50 SK), ktorá pozostáva zo súčtu priemerného mesačného zárobku vo výške 673,07 EUR (20.2077,- SK) za obdobie od 1. 6. 2000 do 31. 12. 2000, od 1. 1. 2001 do 31. 12. 2001, od 1. 1. 2002 do 30. 6. 2002, od 11. 1. 2003 do 31. 12. 2003, od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2004, od 1. 1. 2005 do 31. 1. 2005, od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2006 a od 1. 1. 2007 do 31. 5. 2007. Zároveň bol odporca zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi úrok z omeškania odo dňa splatnosti tej ktorej mesačnej náhrady mzdy, ktorých výška úrokov sa priebežne znižovala.

...

Rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 15C/33/2000-575 zo dňa 19. 6. 2008 Krajský súd v Trnave v napadnutej časti povinnosti odporcu zaplatiť navrhovateľovi náhradu mzdy čiastočne potvrdil, a to v časti uplatnenej náhrady mzdy za obdobie od 1. 6. 2000 do 30. 11. 2000. V zvyšnej napadnutej časti Krajský súd rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konania...

...

Okresný súd Trnava vec v intenciách požiadaviek Krajského súdu v Trnave opätovne prejednal a rozhodol rozsudkom sp. zn. 15C/33/2000-693 zo dňa 1. 2. 2011 tak, že odporca je povinný sťažovateľovi zaplatiť sumu 27.874,51 EUR, ktorá je súčtom náhrady mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru za obdobie od 1. 12. 2000 do 30. 6. 2002 a náhrada za obdobie od 3. 4. 2005 do 12. 3. 2007. Zároveň bol odporca zaviazaný na zaplatenie úrokov z omeškania odo dňa splatnosti tej ktorej mesačnej náhrady mzdy, ktorých výška úrokov sa priebežne znižovala. Konanie v časti späťvzatia návrhu zastavil a v zvyšnej časti návrh zamietol.

...

Krajský súd v Trnave rozsudkom sp. zn. 9Co/115/2011-738 zo dňa 13. 3. 2012 o odvolaniach účastníkov konania rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti zamietnutia návrhu vo zvyšnej časti potvrdil a v napadnutej časti povinnosti odporcu zaplatiť sťažovateľovi sumu 27.874,51 EUR s úrokom z omeškania špecifikovane zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

...

Súd prvého stupňa rozsudkom sp. zn. 15C/33/2000-817 zo dňa 22. 1. 2013 rozhodol tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 19.512,10 EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške aktuálnej podľa splatnosti tej ktorej mesačnej náhrady mzdy za obdobie od 1. 12. 2000 do 30. 6. 2002 a za obdobie od 3. 4. 2005 do 12. 3. 2007 a vo zvyšnej časti návrh zamietol.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že návrh odporcu náhradu mzdy sťažovateľovi nepriznať resp. krátiť podľa úvahy súdu je čiastočne dôvodný. Súd prvého stupňa čiastočnú dôvodnosť zníženia nároku na náhradu mzdy odôvodnil zmenou sankčnej a satisfakčnej povahy náhrady mzdy v prvých šiestich mesiacov

po neplatnom skončení pracovného pomeru na povahu sociálnu. Tak podľa názoru súdu existuje zákonný dôvod krátenia náhrady mzdy o 30 % z mesačne priznanej náhrady mzdy vo výške 673,07 EUR, t. j. na sumu 471,15 EUR mesačne za obdobie od 1. 12. 2000 do 30. 6. 2002 a za obdobie od 3. 4. 2005 do 12. 3. 2007, pričom náhrady mzdy v tejto výške si plní svoju sociálnu funkciu, zodpovedá zásadám poskytnutia ochrany proti bezpráviu a neplneniu všeobecných právnych zásad.

...

Krajský súd v Trnave rozsudkom sp. zn. 9Co/183/2013 zo dňa 08. 10. 2013 o odvolaniach oboch účastníkov konania rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil v zmysle ust. § 214 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne správne. Odvolací súd v podrobnostiach poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku, z ktorého je podľa názoru odvolacieho súdu zrejmé, že súd prvého stupňa pre svoje skutkové zistenia vzal do úvahy skutočnosti, ktoré vyplynuli z listinných dôkazov, v hodnotení dôkazov nie je logický rozpor a vec je i správne právne posúdená.

....

Keďže Krajský súd v Trnave sa stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, sťažovateľ v ďalšom vychádza z dôvodov uvádzaných v rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 15C/33/2000-817 zo dňa 22. 1. 2013.

Predmetom súdneho konania, ktoré predchádzalo vyneseniu rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 15C/33/2000-817 zo dňa 22. 1. 2013 bolo v intenciách rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/115/2011-738 zo dňa 13. 3. 2012 posúdenie, kedy, ako, v akom období, aké zamestnanie si sťažovateľ hľadal a opätovné posúdenie žiadosti odporcu o zníženie alebo nepriznanie náhrady mzdy pre sťažovateľa. Sťažovateľ sa nazdáva, že v danom spore sa nejedná ani o právnu ani o skutkovú náročnosť sporu.

...

Súd prvého stupňa po vykonaní dokazovania zistil, že žiadosť odporcu - zamestnávateľa, ktorú počas súdneho konania vzniesol a žiadal sťažovateľovi náhradu mzdy za obdobie presahujúce šesť mesiacov nepriznať resp. krátiť, je čiastočne dôvodná.

Túto čiastočnú dôvodnosť odôvodňoval súd prvého stupňa zisteniami:

- sťažovateľ bol po celú dobu riadne evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny,

- zo strany sťažovateľa bola vyvíjaná aktivita zamestnať sa,
- sťažovateľ absolvoval rekvalifikačný kurz - Moderná komunikácia s PC,
- sťažovateľ si sám individuálne hľadal zamestnanie, o čom predložil 31 písomných potvrdení,
- sťažovateľ si hľadal zamestnanie aj telefonicky,
- sťažovateľ predložil súdu 73 potvrdení, ktoré bol povinný predkladať Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny z dôvodu zaradenia do evidencie nezamestnaných,
- sťažovateľ predložil lekársku správu o svojej dlhodobej liečbe na interné ochorenie (hypertenzia) a chron. ochorenie pohyb. systému. ...

Sťažovateľ v podanom odvolaní namietal rozporuplnosť vyhodnotenia skutkového stavu s úvahami súdu o odôvodnenosti krátenia mzdy, keď na jednej strane vyhodnotil celkové pomery sťažovateľa za korektné, pričom zo skutkových zistení podopretých vykonanými dôkazmi ani nevyplýva opak právne podopiera uplatnený nárok navrhovateľa právnym princípom nemorálnosti prospechu z vlastnej protiprávnej činnosti a na druhej strane v zmysle sociálnej funkcie náhrady mzdy v rozpore so skutkovými a právnymi závermi krátil náhradu mzdy pre sťažovateľa.

Podľa názoru sťažovateľa rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 15C/33/2000-817 zo dňa 22. 1. 2013 je nezrozumiteľným, nevie z jeho odôvodnenia tak po stránke právnej ako aj skutkovej vyvodit' dôvod krátenia náhrady mzdy práve o výšku 30 %. ...

Sťažovateľ má za to, že Krajský súd v Trnave rozsudkom sp. zn. 9Co/183/2013-860 zo dňa 8. 10. 2013 nedodržel požadované imperatívy zákona, nevysporiadal sa nastolenými dôvodmi odvolania a prijaté závery sú z ústavného hľadiska zjavne neodôvodnené, arbitrárne, neospravedlňiteľné a neudržateľné.

Za rozhodujúco významnú námietku podanú v odvolaní sťažovateľ považuje konfrontáciu s rozporuplným odôvodnením súdov čo do krátenia náhrady mzdy výškou 30 %, ktoré v zmysle záverov rozhodujúcich súdov predstavuje akýsi bod na meradle medzi charakterom satisfakčnej a sankčnej povahy na jednej strane a charakterom sociálnej povahy na strane druhej bez uvedenia konkrétnych kritérií odôvodňujúcich určenie tohto bodu. ...

V danej veci sťažovateľ namieta svojvoľné a arbitrárne rozhodnutie Krajského súdu v Trnave rozsudkom sp. zn. 9Co/183/2013-860 zo dňa 8. 10. 2013, pretože predmetné

rozhodnutie sťažovateľ nepovažuje za kvalitné, správne a ani za spravodlivé. Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplynulo, že Krajský súd v Trnave „preskúmal vec, posúdil v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania a dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa (rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 15C/33/2000-817 zo dňa 22. 1. 2013) je vecne správny.“

...

Sťažovateľ od konania o ústavnej sťažnosti očakáva preskúmanie správnosti napadnutého rozsudku z hľadiska ústavného práva na súdnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR a v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktoré právo v sebe zahŕňa právo na rozhodnutie súdu vydaného v súlade s procesnými predpismi upravujúce občianske súdne konanie s výslednou interpretáciou a aplikáciou právnych noriem, ktorá nebude arbitrárne, svojvoľné, nezrozumiteľné a odôvodnené bezospornými úsudkami.

...

Odvolačí súd podľa názoru sťažovateľa postupoval pri prejedávaní odvolania výlučne formalisticky, keď stroho skonštatoval vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvého súdu, napriek očividnému logickému rozporu medzi odôvodňovaním podmienok zníženia resp. nepriznania náhrady mzdy podľa dispozície právnej normy a konečným priznaním krátením náhrady mzdy o 30 %.».

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné práva sťažovateľa J. B. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/183/2013-860 zo dňa 8. 10. 2013 porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/183/2013-860 zo dňa 8. 10. 2013 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi J. B. podľa článku 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky finančné zadosťučinenie vo výške 6.000,- €.

Súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnej zástupkyňi sťažovateľa JUDr. Ludmile Raffáčovej, advokátke, so sídlom Mäsiarska č. 4 v Košiciach v zmysle ust. § 11 ods. 3 alinea druhá vyhl. č. 655/2004 Z. z. vo výške 722,70 €/2 x právny úkon

á 353,54 €, (základná sadzba tarifnej odmeny určená hodnotou sporu vo výške 19.512,20 €), 2 x režijný paušál á 7,81 € (prevzatie a písomné podanie vo veci) na účet advokátky...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 183/2013 z 8. októbra 2013.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 183/2013 z 8. októbra 2013 vyplýva, že ním: „*odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdzuje*“.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia najmä uviedol:

„Odvolací súd v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku, z ktorého je zrejmé, že súd prvého stupňa pre svoje skutkové zistenia vzal do úvahy skutočnosti, ktoré vyplynuli listinných dôkazov, v hodnotení dôkazov nie je logický rozpor a vec je i správne právne posúdená.

Podľa právneho záveru, vyplývajúceho z judikatúry (R 90/70), náhrada mzdy podľa § 61 ods. 2 ZP nemá charakter ekvivalentu mzdy, ktorú si zamestnanec nemohol zarobiť preto, že mu zamestnávateľ neumožnil vykonávať prácu, na ktorú sa zaviazal podľa pracovnej zmluvy a ktorú bol aj schopný a ochotný vykonávať, ale má charakter satisfakcie voči zamestnancovi a súčasne sankcie voči zamestnávateľovi, ktorý zrušil pracovný pomer so zamestnancom.

Účelom náhrady mzdy poskytovanej podľa tohto ustanovenia je reparovanie ujmy, ktorú zamestnanec utrpel v dôsledku toho, že zamestnávateľ mu po neplatnom skončení pracovného pomeru prestal v rozpore s § 35 ods. 1 písm. a/ ZP pridelať prácu podľa pracovnej zmluvy napriek tomu, že zamestnanec trval na ďalšom zamestnaní a bol ochotný a schopný prácu podľa pracovnej zmluvy vykonávať.

V preskúvanom prípade boli splnené predpoklady na uplatnenie náhrady mzdy navrhovateľom voči odporcovi ako zamestnávateľovi počas šiestich mesiacov po neplatnom skončení pracovného pomeru. V tomto čase mala táto náhrada mzdy satisfakčnú a súčasne

sankčnú povahu. Po uplynutí tohto obdobia náhrada mzdy stratila tieto funkcie a plnila funkciu sociálnu.

Súd prvého stupňa sa správne po zrušení jeho predchádzajúceho rozhodnutia zaoberal žiadosťou odporcu na zníženie, prípadne nepriznanie náhrady mzdy za ďalšie obdobie, presahujúce šesť mesiacov. Posúdenie a úvaha súdu prvého stupňa, ktorý priznal navrhovateľovi za ďalšie obdobie náhradu mzdy zníženú o 30 %, sú podľa posúdenia odvolacieho súdu správne.“

Vzhľadom na to, že krajský súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku, a to rozsudku Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 C 33/2000 z 22. januára 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), podrobil ústavný súd skúmaniu aj odôvodnenie rozsudku okresného súdu.

V odôvodnení rozsudku okresného súdu sa okrem iného uvádza: «V intenciách rozsudku odvolacieho súdu sa súd prvého stupňa musel vysporiadať s návrhom odporcu v zmysle § 61 ods. 2 Zákonníka práce, na základe ktorého žiadal odporca priznať navrhovateľovi náhrad mzdy len za prvých 6 mesiacov od vzniku jeho nároku a za ďalšie obdobie náhradu mzdy nepriznať resp. krátiť podľa úvahy súdu.

Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že návrh odporcu v zmysle ust. § 61 ods.2 Zák. práce je čiastočne dôvodný.

Súd mal listinnými dokladmi preukázané, že navrhovateľ po celú dobu od 01. 06. 2000 do 12. 03. 2007 bol riadne evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny... a z jeho strany bola vyvíjaná aktivita zamestnať sa. Navrhovateľ počas svojej evidencie na úrade práce absolvoval rekvalifikačný kurz - Moderná komunikácia s PC s cieľom aj takýmto spôsobom zabezpečiť si vhodné zamestnanie. Listinnými dokladmi predloženými navrhovateľom bolo ďalej preukázané, že navrhovateľ si aj sám individuálne hľadal zamestnanie a predložil súdu 31 písomných potvrdení, keď okrem týchto písomných žiadostí si zamestnanie hľadal aj telefonicky, čo však súdu nevie preukázať. Okrem týchto písomných žiadostí, predložil navrhovateľ súdu aj 73 potvrdení preukazujúcich hľadanie si zamestnania, ktoré bol navrhovateľ povinný

predkladať Úradu práce sociálnych vecí a rodiny... a to z dôvodu jeho zaradenia do evidencie nezamestnaných.

Základné kritéria, ktoré súd berie do úvahy pri rozhodovaní o znížení alebo nepriznaní náhrady mzdy podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce sú hlavne tie, či sa zamestnanec zapojil alebo mohol zapojiť do práce v mieste dohodnutom v pracovnej zmluve pre výkon práce alebo v mieste, ktoré možno z hľadiska daného účelu považovať za rovnocenné miesto dohodnuté pre výkon práce, alebo v mieste, ktoré možno z hľadiska daného účelu považovať pre zamestnanca za výhodnejšie ako miesto dohodnuté pre výkon práce; ďalej, či zamestnanec vykonával alebo mohol vykonávať taký druh práce, ktorý zodpovedá druhu práce dohodnutému v pracovnej zmluve, alebo práci, ktorá je dohodnutému druhu práce rovnocenná, alebo práci, ktorej výkon je pre zamestnanca výhodnejšia ako v pracovnej zmluve dohodnutý, a taktiež, akú mzdu za vykonanú prácu dostal alebo by mohol dostať, ak by takú prácu vykonával. K zníženiu alebo k nepriznaniu náhrady mzdy podľa § 61 ods. 2 Zák. práce môže súd pristúpiť len vtedy, ak je možné po zhodnotení všetkých okolností prípadu dospieť k záveru, že zamestnanec sa zapojil alebo mohol zapojiť do práce u iného zamestnávateľa za podmienok v zásade rovnocenných alebo dokonca výhodnejších ako by mal pri výkone práce podľa pracovnej zmluvy, keby zamestnávateľ plnil svoju povinnosť pridelovať mu prácu. Ustanovenie § 61 ods. 2 Zákonníka práce spája možnosť zníženia, prípadne nepriznania ďalšej náhrady mzdy v tom prípade, ak zamestnanec bol zamestnaný u iného zamestnávateľa alebo, ak sa bez vážnych dôvodov do práce u iného zamestnávateľa nezapojil. Pri rozhodovaní o znížení alebo nepriznaní náhrady mzdy súd zvažuje, či pracovník mal možnosť obstarat' si pre seba vhodnú prácu a za akých podmienok a či a aké zárobky dosahoval, a či to nebolo za nepriaznivých okolností (dochádzanie do inej obce, práce nadčas, nočné práce a podobne). Pre tieto cit. ustanovenia sú dôležité kritéria spočívajúce v zisťovaní okolností týkajúce sa pomerov zamestnanca, a nie okolností ohľadne zamestnávateľa. Po uplynutí 6 mesiacov ustupuje sankčná a satisfakčná povaha náhrady mzdy a zvyrazňuje sa jej sociálna funkcia, keď ide predovšetkým o to či správanie sa zamestnanca pri zabezpečovaní si ďalšieho zárobku je korektné; krátenie resp. nepriznanie prichádza do úvahy, ak zamestnanec svojim zavineným správaním si spôsobil sám, že nemá žiaden príjem a tak si aspoň sčasti nahradil ušlý príjem alebo si naopak niekde zarobil toľko, že žiadnu ujmu

neutrpeť. Podmienkou zníženia, prípadne nepriznanie náhrady podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce je v konaní uplatnenie nároku zamestnávateľa na zníženie, príp. nepriznanie náhrady mzdy za čas dlhší ako 6 mesiacov, pričom bez takejto žiadosti, ktorá je z procesného hľadiska vlastne obranou proti žalobnému nároku zamestnanca, nemôže súd povinnosť zamestnávateľa k náhrade mzdy sám od seba znížiť, prípadne ju za čas dlhší ako 6 mesiacov nepriznať. Procesnú povinnosť tvrdiť a preukázať skutočnosti, že sú splnené predpoklady pre zníženie alebo nepriznanie náhrady mzdy podľa § 61 ods. 2 Zák. práce nesie zamestnávateľ.

Na základe vyššie uvedeného, po doplnení dokazovania v zmysle rozhodnutia odvolacieho súdu dospel súd k záveru, že návrh odporcu v zmysle § 61 ods. 2 Zákonníka práce je čiastočne dôvodný. Náhrada mzdy podľa § 61 ods. 1 Zákonníka práce nemá charakter ekvivalentu mzdy, ktorú pracovník nemohol zarábať v dôsledku toho, že mu organizácia znemožnila konať prácu, ku ktorej sa zaviazal podľa pracovnej zmluvy, a ku ktorej bol tiež schopný a ochotný, ale má povahu satisfakcie voči pracovníkovi a súčasne aj sankcie voči organizácii, ktorá bezdôvodne pristúpila k výpovedi z pracovného pomeru s pracovníkom. Uplynutím šiestich mesiacov ustupuje sankčná a satisfakčná povaha náhrady mzdy a zvyrazňuje sa jej sociálna funkcia. Na základe uvedeného, súd dospel k záveru, že u navrhovateľa existuje zákonný dôvod krátenia náhrady mzdy v zmysle § 61 ods. 2 O. s. p. a to o 30 % z mesačne priznanej náhrady mzdy vo výške 673,07 eur, t. j. na sumu 471,15 eur mesačne za obdobie od 1. 12. 2000 do 30. 6. 2002 a za obdobie od 3. 4. 2005 do 12. 03. 2007, keď má zato že v takejto výške si táto náhrada mzdy plní svoju sociálnu funkciu a zároveň zodpovedá zásadám poskytnutia ochrany proti bezpráviu a naplneniu všeobecných právnych zásad, podľa ktorých každý je povinný znášať dôsledky svojho protiprávneho konania a nikto nemôže mať prospech z vlastnej nepoctivosti a neumožní tak zamestnávateľovi, aby sa mu vyplatilo konať protiprávne.

Súd nemohol pri rozhodovaní o návrhu odporcu podľa § 61 ods. 2 Zák. práce, brať do úvahy tvrdenie odporcu, že navrhovateľ sa mohol v uvedenom období zapojiť aj do menej manuálne náročných prác napr. predavač, pokladník v obchodných reťazcoch, nakoľko takým dôvodom by mohlo byť iba zistenie, že sa zamestnanec zapojil alebo mohol zapojiť do práce u iného zamestnávateľa „za podmienok rovnocenných alebo dokonca výhodnejších ako by mal pri výkone práce podľa pracovnej zmluvy“, keby zamestnávateľ

plnil svoju povinnosť pridelovať mu prácu. (Rozsudok Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 21 Cdo 2525/2005), keď zároveň vyhodnotil, že správanie sa navrhovateľa pri zabezpečovaní si ďalšieho zárobku bolo korektné, pretože navrhovateľ bol za celé obdobie od 01. 06. 2000 do 31. 05. 2007 zaradený do evidencie nezamestnaných na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny..., taktiež si sám iniciatívne prácu po celú dobu hľadal a v neposlednom rade súd taktiež musel prihliadnuť na vyšší vek navrhovateľa a jeho zdravotný stav ako aj vtedajšiu ponuku na trhu práce. V tejto súvislosti súd poukazuje na tú skutočnosť, že Ústava Slovenskej republiky prijatá s účinnosťou od 1. 10. 1992 v čl. 2 ods. 3 ustanovila, že každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Stanovila tak zásadu rešpektujúcu jednu zo základných hodnôt právneho štátu a to hodnotu slobody konania. Zmyslom tejto zásady je, že právnu povinnosť možno uložiť iba zákonom alebo na základe zákona a v jeho medziach. Interpretácia vychádzajúca z predpokladu povinnosti zamestnanca, s ktorým bol neplatne skončený pracovný pomer, zapojiť sa do práce u iného zamestnávateľa, je v rozpore s uvedeným čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, pretože takáto povinnosť neexistuje. Z nejestvujúcej povinnosti preto nemožno vyvodzovať pre zamestnanca nepriaznivé dôsledky v podobe zníženia, prípadne nepriznania náhrady mzdy. Takýto výklad je ústavne súladný nielen z dôvodu, že chráni hodnotu slobody, ale aj z dôvodu, že rešpektuje zároveň najvšeobecnejšiu hodnotu právneho štátu a to hodnotu spravodlivosti. To zároveň znamená, že ust. § 69 ods. 2 Zákonníka práce nemôže byť aplikované takým spôsobom, aby sa tým prakticky negovalo poskytnutie ochrany zamestnancovi vyplývajúcej z ods. 1 tohto ustanovenia a aby sa vyplatilo konať protiprávne. (Pozri Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 157/2010 zo dňa 14. 9. 2011)

S poukazom na tieto skutočnosti, súd vyhovel návrhu navrhovateľa čiastočne a priznal mu náhradu mzdy vo výške 70 % z pôvodne priznanej náhrady mzdy vo výške 27.874,51 eur a to za obdobie od 1. 12. 2000 do 30. 6. 2002 a z obdobie od 3. 4. 2005 do 12. 03. 2007 v celkovej výške 19.512,20 eur za ktoré mu vznikol právny nárok z dôvodu neplatného ukončenia pracovného pomeru.»

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavne neopodstatnenú sťažnosť v zmysle judikatúry ústavného súdu ide vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu), resp. jeho rozhodnutím, nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry ústavný súd pripomína, že nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne

neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 43/04).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne i práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dostatočne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd stabilne judikuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011).

Napadnutý rozsudok nie je podľa názoru ústavného súdu prejavom interpretačnej alebo aplikačnej svojvôle a sťažovateľom uvedená argumentácia v jeho sťažnosti nebola spôsobilá vyvolať pochybnosť o neudržateľnosti napadnutého rozhodnutia z ústavného hľadiska. Odôvodnenie napadnutého rozsudku spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

Ústavný súd tiež poukazuje na to, že krajský súd namietaným rozsudkom, resp. jeho odôvodnením, sťažovateľovi neodoprel spravodlivosť, a skutočnosť, že jeho názor sa

s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozsudku.

Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie nevybočilo z medzí stanovených označenými článkami ústavy a dohovoru a rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 183/2013-860 z 8. októbra 2013 nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa označených v jeho sťažnosti. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažnosť bolo potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2014